

Ірина Мудра

Національний університет «Львівська політехніка»,
вул. Князя Романа, 3/108, Львів
iryna.m.mudra@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-8757-8873

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ І МЕСЕНДЖЕРІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

© Мудра І., 2024

Соціальні мережі та месенджери стали невід’ємною частиною нашого життя. У роботі журналістів вони відіграють значну роль, адже за допомогою них не лише здійснюється пошук інформації, спілкування з героями матеріалів, а також стають в нагоді для просування медіапродукції та побудови іміджу. Журналісти постійно у пошуку перспективних соціальних платформ для інформування аудиторії. В Україні, як і у світі, переважно використовують популярні соціальні платформи (Facebook, Instagram, Telegram, X, TikTok, Youtube), але в кожній країні є свої локальні соціальні мережі і месенджери, які орієнтовані на місцеве населення. І в Україні також є соціальні платформи, які створені українцями і для українців, аби їх об’єднати на одному ресурсі.

Українські соціальні мережі та месенджери виникли на початку 2000-х років і мають свою історію розвитку. У цьому дослідженні ми проаналізували, як виникали та розвивалися соціальні платформи для українців, що сприяло їх виникненню. Сформувавши список українських соціальних мереж і месенджерів у таблиці. Також було запропоновано три періоди виникнення українських соціальних мереж: 2005–2013, 2014–2021 та 2022 і до сьогодні. Кожен період виникнення пов’язаний з важливими періодами в нашій історії. Першою українською соціальною мережею вважаємо 1ua.com.ua, яка з’явилася у 2005 році. Дослідження показало, що значно більше було соціальних мереж, аніж месенджерів. Також розглянули, чи мають українські соціальні платформи перспективи розвитку.

Під час дослідження вдалося дізнатися про функціонування 71 української соціальної мережі і 6 месенджерів, які були створеними і запущеними протягом 2005–2023 років. Під українськими соціальними мережами та месенджерами розуміємо ті платформи, які створили українці і здебільшого для українців.

Ключові слова: соціальні платформи; соціальні мережі; месенджери; українські соціальні мережі; журналісти.

Актуальність теми. Соціальні мережі та месенджери є важливою частиною у роботі журналіста. Вони сприяють у пошуку героїв, важливих новин та допомагають у просуванні медіапродукції та формуванні іміджу. У соціальних мережах люди діляться подіями зі свого життя, своїми думками та переконаннями і гуртуються для певних дій. Багато відомих людей першими розповідають про важливі новини саме на соціальних платформах, тому вони є надзвичайно цінним джерелом інформації для працівників медіа. Соціальні мережі, завдяки властивій їм двосторонній комунікації, також можуть допомогти налагодити і підтримувати контакти з людьми та струк-

турами – організаторами, учасниками або очевидцями подій. Окрім цього, це також можливість довідатися про багато різних поглядів, отримати стартові ідеї та підказки від користувачів для майбутніх публікацій і сюжетів [7]. У світі є велика кількість соціальних платформ, точну цифру ніхто не може назвати, адже одні закриваються, а нові з'являються доволі часто. Тому кожен може собі обрати для спілкування саме ту соціальну платформу, яка найбільше задовольняє потреби. Більшість людей на планеті використовує найпопулярніші соціальні мережі та месенджери (Facebook, Instagram, Telegram, X, TikTok, Youtube), але вони мають свої недоліки та не завжди підходять для певних цілей. Тому багато користувачів надають перевагу меншим соціальним платформам з іншим інструментарієм та алгоритмами. Тому і не дивно, що постійно з'являються нові майданчики для спілкування. Українські соціальні мережі також є альтернативою великих і популярних соціальних платформ, вони є площадками, де зібралися лише однодумці за національною приналежністю. Українські соціальні мережі мають свою історію та перспективи розвитку, яку варто досліджувати та популяризувати. Тема еволюції українських соціальних мереж є актуальною та недосліджуваною, чим зумовлена її актуальність.

Мета дослідження – показати історію розвитку та перспективи українських соціальних мереж та месенджерів. Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**: дослідити, які соціальні мережі та месенджери створювали для українців; згрупувати за періодами усі знайдені українські соціальні платформи; з'ясувати їх перспективи розвитку та значення для журналістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальні мережі є предметом дослідження у працях багатьох вітчизняних та закордонних науковців, які можна поділити на кілька напрямів: дослідження, які розглядають особливості розвитку соціальних мереж і їх використання для просування своїх продуктів (Р. Абдєєв, С. Афанасьєв, А. Бобков, В. Іноземцев, Л. Масімов, Т. Фісенко А. Тоффлер, А. Турин, Дж. Кім, С. Тонг, Л. Лангвел, С. Масрс тощо); праці, які описують вплив соціальних мереж на аудиторію (Н. Семен, М. Кіца, Б. Ковалевич, В. Вус та інші); аналіз особливостей роботи журналістів у соціальних мережах (О. Мединська, Д. Бодненко, О. Жовнич, О. Федорова, А. Мордюк та інші); розгляд особливостей конкретної соціальної мережі. У 2020 і 2021 роках було опубліковано статті І. Новосельського «Українські соціальні мережі: специфіка та проблеми функціонування» [9] та І. Мудрої «Українські соціальні мережі: стан та перспективи для ЗМІ», де було проаналізовано лише кілька українських соціальних мереж, які на той час функціонували. Але не було подано історію українських соціальних мереж та об'єктом дослідження не були месенджери. Тому це дослідження є новим та актуальним.

Методи дослідження. Під час дослідження використано загальнонаукові методи: узагальнення, синтез, аналіз, абстрагування, типологізацію, які дали можливість проаналізувати українські соціальні платформи, а також з'ясувати їх перспективи. Для пошуку українських соціальних мереж та месенджерів стали у нагоді пошуковик Google, Вікіпедія, згадки в публікаціях мас-медіа та на інших ресурсах.

Виклад основного матеріалу. В мережі Інтернет є два види найпопулярніших платформ для спілкування – соціальні мережі та месенджери. Часто ці платформи вважають синонімами, але це не так. Соціальна мережа – це структура, що базується на людських зв'язках або ж взаємних інтересах. Завдання такого сайту полягає у тому, щоб забезпечити користувачів усіма можливими шляхами для взаємодії один з одним – відео, чати, зображення, музика, блоги та інше [3]. А месенджер – це програма обміну миттєвими повідомленнями через мережу Інтернет в реальному часі. Месенджер миттєвих повідомлень має низку привабливих функцій: надсилання різноманітних повідомлень (наприклад, текст, електронний файл, аудіо та відео), миттєвий доступ до повідомлень (наприклад, своєчасна передача, запис, зберігання та пошук повідомлень), спільний доступ між пристроями (наприклад, персональний комп'ютер, планшетний комп'ютер і смартфон) [1].

Та на відміну від соцмереж, месенджери, завдяки наскрізному шифруванню даних, набагато надійніше захищають особисту переписку та гарантують конфіденційність інформації. Окрім того, в месенджерах немає можливості коментувати записи, а отже, немає обширних дискусій, на які користувачі витрачали б свій час. У месенджерах немає єдиної стрічки новин, куди надходять оновлення від ЗМІ і друзів, на яких підписаний користувач. Всі спільноти існують окремо на своїх майданчиках, а доступ до контенту відбувається за підпискою. Також сповіщення про нові записи від вибраних користувачами каналів, спільнот чи груп дозволяють моментально дізнаватись про події у хронологічному порядку. Це особливо важливо, адже застосування спеціальних алгоритмів формування стрічки, наприклад, у Facebook, не дозволяє медіаспоживачам повністю бути у курсі подій [6].

Соціальні платформи нині є незамінним джерелом для споживання інформації та спілкування. У 2023 році 76 % українців споживали новини із соціальних платформ, таких як Telegram, Facebook, Youtube, Viber, Instagram та інших [8].

Світова історія розвитку соціальних мереж почалася з 1995 року, адже тоді у США з'явилася перша соціальна мережа під назвою Classmate.com. Хоча дослідники Їлі Ліу, Хіангхіанг Їнг (Yili Liu, Xiangxiang Ying) стверджують, що першими були Theglobe.com (1994), Geocities (1994) and Tripod.com (1995) [2]. Але ера створення соціальних мереж виникла на початку 2000 років [4]. Офіційним початком буму соціальних мереж прийнято вважати 2003–2004 роки, коли були запущені LinkedIn, MySpace і Facebook [3]. Аналізуючи історію розвитку соціальних мереж у світі, їх можна згрупувати за періодами.

Перший період (1994–2000 роки). У світі з'являються перші соціальні мережі, які мають першу мінімальну кількість інструментів: публікація фотографій, тексту та обмін повідомленнями. У цей період з'явилися Classmate.com., Six degrees, Asian Avenue, MiGente, BlackPlanet та інші.

Другий період (2001–2004 роки). Цей період характерний тим, що тоді з'явилося багато популярних нині соціальних мереж, таких як Facebook, X (Twitter), LinkedIn, Friendster, MySpace. Мережі, які створювалися в цей час, можна розділити на ніші.

Третій період (2005–2009 роки). У цей час з'явилися такі відомі соціальні платформи, як Youtube, Tumblr, Reddit. Також цей період у різних країнах почали з'являтися локальні соціальні мережі: в Росії – ВКонтакте, Однокласники, в Польщі – Generacja GG, Nasza Klasa, Bliip. А в Україні – Iua.com.ua, Українці.

Четвертий період (2009 рік і до сьогодні). У цей період виникли Pinterest, TikTok, Instagram, Likee та інші. Також активно почали розвиватися і месенджери. Виникли такі відомі, як Telegram, Signal, WhatsApp.

Історія розвитку українських соціальних платформ складається з трьох періодів і бере свій початок від 2005 року, коли виникла перша українська соціальна мережа Iua.com.ua. Тому перший період – це 2005–2013 роки. Тоді з'явилися Iua.com.ua (2005), Українці (2009), Connect.ua (2007), Українські науковці у світі (2008), vteale.net (2010) та інші.

Також цей період характерний появою українських соціальних мереж, які за дизайном та інструментами були подібні до популярних світових соціальних мереж.

Другий період (2014–2021 роки) характерний тим, що все більше і більше з'являлося більш якісних і оригінальних соціальних мереж. У 2014 році була Революція гідності, що ще більше привернуло увагу до українських соціальних мереж, а також вони об'єднували українців для того, щоб комунікувати, згуртовувати, виробляти план дій. Наприкінці 2013 року, коли українці вийшли з протестами на вулиці, виникла серйозна потреба у тому, аби можна було налагодити комунікацію між собою, а на початку 2014 року Росія почала захоплювати частину українських територій. Тому у цей період почали з'являтися соціальні мережі, які мали на меті згуртувати українців, протистояти російській пропаганді та агресії і бути платформами виключно «для своїх». 28 квітня 2017 Рада національної безпеки і оборони України закрила на території нашої держави доступ до російських популярних соціальних мереж ВКонтакте та Однокласники, що призвело до того, що в

українців виникла потреба у пошуку інших соціальних платформ для спілкування. Таке рішення призвело до появи низки нових соціальних платформ, які мали на меті допомогти українцям протистояти агресії та пропаганді Росії. Також варто зазначити, що після 2017 року також з'явилися соціальні мережі-двійники заборонених популярних російських соціальних мереж Вконтакте та Однокласники. Платформи Ц.укр, GoBeside стали свого роду альтернативами забороненій мережі ВКонтакте [9].

Отже, другий період характерний появою таких соціальних мереж:

- тих, які мали на меті згуртувати українців та об'єднання їх задля спільної мети та дій. Це «На майдані», «У-Монітора», Ukrsocial.com та інші;
- двійники популярних російських соціальних мереж Вконтакте та Однокласники, а також американських Facebook, Twitter та інших. Тоді з'явилися Сусіди, Soul, Tink та інші;
- нішеві соціальні мережі (для екоактивістів, жінок, рибалок тощо). У цей час виникли Myescoukraine.com, Pink Planet, Rybalka.com та інші;
- поява нових і оригінальних соціальних мереж, які привертала увагу світової спільноти (Nimset).

Третій період (2022 рік і до сьогодні). У 2022 році відбулося повномасштабне вторгнення Росії на Україну, що призвело до закриття низки соціальних платформ. Але, незважаючи на це, почали виникати і нові соціальні мережі, які мали вже кращий функціонал і були створені для того, аби разом протистояти російському вторгненню та допомагати тим українцям, які опинилися в біді чи потребують допомоги. Тому у цей період з'явилися WE.UA, Tribefy, Тенета.

Отже, кожен важливий період в історії незалежної України приносить і зміни в історії виникнення і розвитку українських соціальних мереж.

Під час дослідження була сформована таблиця з українськими соціальними мережами, які вдалося знайти під час дослідження. У таблиці є 71 назва мереж, це перша така повна таблиця, яка сформована з такої великої кількості соціальних мереж. Під час дослідження було знайдено два джерела, де опубліковано список українських соціальних мереж: Вікіпедія [10] та на сторінці соціальної мережі We.ua [14]. Усі ресурси з переліку були перевірені та доповнені у нашій таблиці.

Таблиця 1

Українські соціальні мережі у 2005–2023 роках

№	Назва соціальної мережі	Рік виходу	Статус
1	2	3	4
Перший період (2005–2013)			
1	1ua.com.ua (https://1ua.com.ua/)	2005	Працює
2	Tuse.ua (для тих для шанувальників вечірок)	2006	Не працює
3	Гургом (https://www.hurtom.com/portal/)	2007	Працює
4	Connect.ua	2007	Не працює
5	Rybalka.com (для тих, хто любить риболовлю) (https://rybalka.com/)	2007	Працює
6	Profeo.com.ua (для фахівців)	2008	Не працює
7	Big.ua (https://big.ua/)	2008	Працює
8	Сусіди (для сусідів)	2009	Не працює
9	Українці (https://ukrainci.org.ua/home.php)	2009	Працює
10	Politiko (політична соцмережа)	2009	Не працює
11	Vreale.net	2010	Не працює
12	Я-чудо	2010	Не працює
13	Friendin.net	2011	Не працює
14	AskUA.info	не вдалося з'ясувати	Не працює
15	Katmary.net	не вдалося з'ясувати	Не працює

1	2	3	4
16	Friends.ua	не вдалося з'ясувати	Не працює
17	Simpotki.net	не вдалося з'ясувати	Не працює
18	Cimbor (https://cimbor.net/)	2013	Працює
19	Antiweb.com.ua	2013	Не працює
20	ukraina.co (https://ukraina.co/)	2013	Працює
Другий період (2014 – 2021)			
21	Weua.info	2014	Не працює
22	НаМайдані (https://namaidani.com/uk/)	2014	Працює
23	Social.net.ua (https://social.net.ua/)	2014	Працює
24	ukrface.com.ua	2014	Не працює
25	ComBine.pp.ua.	2014	Не працює
26	Antiweb.com.ua	2014	Не працює
27	druzi.org.ua	2014	Не працює
28	Naps (https://naps.com.ua/)	2014	Працює
29	У-Монітора	2014	Не працює
30	Друккар	2014	Не працює
31	Socialface (https://socialface.com.ua/)	2014	Працює
32	Science-Community.org (для вчених)	2014	Не працює
33	Zine.com.ua	2014	Не працює
34	UkrOpen (https://ukropen.net/)	2015	Працює
35	Катапульта	2015	Не працює
36	ukrsocial.com	2015	Не працює
37	kozakam.com	2015	Не працює
38	Ц,укр	2015	Не працює
39	vsitut.com	2015	Не працює
40	zyteli.com	2016	Не працює
41	LiveBook (https://ukro.online/login.php)	2016	Працює
42	GooGooDoo	2016	Не працює
43	famalyua.com	2016	Не працює
44	Nimses	2017	Не працює
45	Ukrainians	2017	Не працює
46	InRepublic (перезапущена WEUA)	2017	Не працює
47	Єсвоє (https://esvoe.com/login)	2017	Працює
48	PinkPlanet (для жінок)	2017	Не працює
49	odnogrupniki.com.ua	2017	Не працює
50	GoBeside	2017	Не працює
51	Folk	2017	Не працює
52	druzi.net	2018	Не працює
53	Soul (https://soul.ua/)	2018	Працює
54	Turtle (https://www.turtle.social/#ShareYourScar)	2018	Працює
55	Prettypeople.club	2018	Не працює
56	Druzer.com	2018	Не працює
57	FaceUkr	2020	Не працює
58	MyEcoUkraine (екологічна соцмережа)	2020	Не працює
59	Атака (https://ataka.ua/uk)	2020	Працює
60	ШОШО? (https://шошо.com/)	2020	Працює
61	Pablik.in (https://www.pablik.net/auth) для студентів лише ВНУ	2020	Працює
62	CASES (https://cases.media/)	2021	Працює

1	2	3	4
63	Мунetwork або mysocialnet.me	2021	Не працює
64	Tink	2021	Не працює
65	Січ.Укр	не вдалося з'ясувати	Не працює
Третій період (2022 рік і до сьогодні)			
66	Тенега	2022	Не працює
67	WE.UA (https://we.ua/)	2022	Працює
68	Whabe (https://apps.apple.com/ua/app/whabe/id1628410216?l=uk)	2022	Працює
69	Matusi (https://matusi.app/)	2022	Працює
70	Tribefy (https://tribefy.tilda.ws/)	2022	Працює
71	PettyPople (https://prettypeople.pp.ua/)	2023	Працює

Заслужує уваги кілька цікавих соціальних мереж, аби про них розповісти.

Tribefy – це соціальна мережа для українців, які через війну виїхали за кордон. У соціальній мережі можна знайти своїх співвітчизників, а також житло, роботу та іншу корисну інформацію.

Scientific Social Community – українська соціальна мережа вчених, пошук колег за науковими інтересами і актуальною науковою інформацією, конференції, вакансії, гранти. Соціальна наукова мережа мала на меті сприяти розвитку комунікації і співробітництва між вченими, містила базу грантів і конференцій, а також пропозицій про вакансії для вчених і педагогів. Інформацію можна було регулярно (і цілком безкоштовно) отримувати на свою електронну пошту, для цього потрібно було підписавшись на дайджест мережі.

Ukrsocial.com – соціальна мережа створена для патріотів, можна було висловлювати свою думку щодо різних ситуацій, котрі відбуваються у світі та в Україні, а також публікувати свої погляди на сторінках груп без страху бути за це заблокованим.

SocialFace – все в одному. Тут поєднуються всі «фішки» відомих соціальних мереж Facebook, Twitter, Vkontakte та навіть торгова проща Slando. Проект не має на меті заробити гроші, мета соціальної мережі – поєднати Україну в національній мережі.

Googoodoo.com – це соціальна мережа з приємним і інтуїтивно зрозумілим дизайном, що призначена для спілкування з друзями і однодумцями. Користувачам пропонується безліч вбудованих модулів, які допоможуть організувати процес навчання, роботи та продати товари [12].

Жумелі – мала меті об'єднати на одному майданчику жителі будинків, вулиць та міст, які могли обговорювати та вирішувати різні питання, ділитися досвідом та проблемами управління будинком, щоб зробити свою домівку безпечною, комфортною, чистою та затишною.

Druzer – єдина була українська соціальна мережа, яка платила за спілкування з друзями і активність. Чим більше публікуєте, тим більше заробляєте.

Також є такі нішеві соціальні мережі, як **Turtle**, для тих, хто пережив фізичні та психологічні травми. Соціальна мережа анонімна. При реєстрації необхідно вказати свій вік, стать, місце проживання. Це необхідно для того, щоб система допомагала шукати людей зі схожими проблемами. Після реєстрації користувач заповнює так звані scars (шрами – англ.) – травми або проблеми, з якими стикнувся. Можна коротко вказати свою проблему, наприклад, алкоголізм, або ж розповісти свою історію більш детально. Далі можна буде додавати у друзі людей зі схожими проблемами та обговорювати їх у чаті [13].

Matusi – перша українська соціальна мережа для спілкування мам, вагітних та плануючих вагітність жінок. Головним завданням Matusi є знайомство, спілкування, підтримка жінок незалежно від їх місця перебування.

Цікаву концепцію мала соціальна мережа *Nimses* у тому, щоб заробляти німи (цифрову валюту) за час перебування в мережі. За добу у додатку можливо зібрати близько 1440 німів і витратити на купівлю товарів. Усі зароблені німи зберігаються на персональному рахунку. Також цікавий задум був у геолокаційній соціальній мережі *GoBeside*, де кожен учасник міг попросити поради чи допомоги і люди, які знаходилися поряд, могли відгукнутися на запит.

Якщо говорити про месенджери, то вдалося знайти згадки про створення лише шістьох українських месенджерів. Перший це – *Milchat*, який має високий рівень захисту, розроблений спеціально для військових у 2018 році. Він має високий рівень захисту, є доступна карта з можливістю введення координат, створення об'єктів та шарів на мапі, додана можливість надсилання об'єкта та контакта в чат, доступна система координат WGS-84 тощо.

А другий – це *Kawoon*, який був створений як поєднання відомого месенджера Telegram та соціальної мережі Instagram. Запустили його у 2021 році, а в другій половині 2023 року він уже не працював. Третій – *Обійми*, який працює з 2019 року. Це месенджер для обміну сенсами, де спілкуються за допомогою почуттів і відчуттів. Додаток нагадує гру – користувач натискає на аватар свого друга й відправляє йому на вибір одну з дій: обійняти, поцілувати, вкусити тощо [14]. А четвертий – *Dober*, створили у 2022 році, його називають захищений месенджер обміну повідомленнями, який у перспективі будуть використовувати військові для безпечного спілкування, оскільки програмний апаратний сервер може бути розташований у військовому підрозділі чи в якомусь таємному безпечному місці. Для роботи знадобиться лише доступ до мережі Інтернет. Необхідність розробки такого месенджера викликана періодичними перебоями в роботі сервісів обміну повідомлень від ІТ-гігантів, які постійно зазнають хакерських атак, та підвищенням під час війни попитом на більш захищені системи шифрованої передачі даних з використанням автономних серверів [11]. П'ятий месенджер – це *FIRST*, який презентували у 2017 році. Це застосунок, який подібний на китайський WeChat [5]. Шостий месенджер запущений у 2023 році – це бізнес-месенджер *Cusbo*, де можна об'єднати всі чати компанії на сайті й у соцмережах, як Facebook, Instagram, Telegram, Viber, а також працювати зі згадками та коментарями до постів.

Таблиця 2

Список українських месенджерів

№	Назва	Рік заснування	Статус
1	FIRST	2017	Не працює
2	Milchat	2018	Працює
3	Обійми	2019	Не працює
4	Kawoon	2021	Не працює
5	Dober	2022	Працює
6	Cusbo	2023	Працює

Українські соціальні мережі і месенджери мають низку переваг для журналістів та мас-медіа, а саме:

- аудиторія українці;
- немає алгоритмів;
- нові соціальні мережі лише завойовують популярність, тому комерціалізація не є основним їх пріоритетом;
- у нових соціальних мережах легше набирати аудиторію;
- новий канал розповсюдження свого контенту;
- додатковий трафік.

Висновки. Отже, результати дослідження свідчать про значну кількість українських соціальних мереж і месенджерів, які були створені у 2005–2023 роках. Але переважна більшість з цих ресурсів не працює. І причин цьому є кілька:

- відсутність державної підтримки;
- функціонал та наповнення є сильно розмитими та недопрацьованими, зважаючи на те, що його створюють у більшості випадків аматори та початківці;
- «непрестижність» в середовищі людей, які займають високий ранг у суспільстві (політики, представники шоубізнесової еліти і т.д.);
- відсутність інвестицій;
- побоювання користувачів зруйнувати суспільні зв'язки (порвати зі звичними суспільними колами) тощо [15].

Незважаючи на це, бачимо тенденцію, що українські соціальні мережі постійно вдосконалюються та переходять від позиції «двійників» до ексклюзивних та оригінальних платформ для спілкування. Вони намагаються запропонувати українцям щось нове і таке, чого немає ще у світі. Тому мають перспективи розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Cheng Y., Jiang H. Instant messenger-based online discourse platform and its impacts on students' academic performances: An exploratory study in art and design education. *Computers & Education*. 2015. Vol. 88. P. 15–326.
2. Liu Yili, Ying Xiangxiang. A review of social network sites: definition, experience and applications. *Computer Science, Sociology*. 2010. P.749–752.
3. Бодненко Д., Яценко Д., Борщ Я. Використання соціальної мережі facebook для навчання майбутніх журналістів. *Науковий вісник інноваційних технологій*. 2012. №1. С. 29–35.
4. Добреля О. Історія розвитку соціальних мереж: основні періоди. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 7. С. 29–36.
5. Мельник О. 10 фактів про новий український месенджер. URL: <https://nachasi.com/tech/2017/06/23/first-faq/>
6. Мудра І., Кухарська О. Месенджери як перспективна платформа для розповсюдження контенту ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Журналістика*. 2021. Вип. 1. № 1. С. 49–55.
7. Гарматій О., Онуфрій С. Соціальні мережі як джерело інформації в журналістиці. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Журналістика*. 2021. № 2. С. 45–52.
8. Нановська В. Медіаспоживання українців у 2023 року: що та де читають і кому довіряють. URL: <https://mediamaker.me/yak-zminylos-mediaspozhyvannya-ukrayincziv-2023-roku-opytuvannya-usaid-internews-5628/>
9. Новосельський І. Українські соціальні мережі: специфіка та проблеми функціонування. *Політикус*. 2020. № 5. С. 89–94.
10. Список українських соціальних мереж. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_українських_соціальних_мереж
11. Ткачук І. В Україні створили перший захищений месенджер Dober. URL: <https://dou.ua/lenta/news/dober-secure-messenger/>
12. Топ-20 українських соціальних мереж. URL: <https://socialnimeregi7.webnode.com.ua/kontakt/>
13. Українець запускає анонімну соцмережу для людей з психічними травмами. URL: <https://rubryka.com/2018/11/11/turtle/>
14. Українські соціальні мережі. URL: <https://we.ua/info/ukrainian-social-networks>
15. Черниш Р. Соціальні мережі формату «MADE IN UKRAINE». Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі: Зб. наук. ст. за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. (Житомир, 18 травня 2017 р.). Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2017. С. 203–206.

REFERENCES

1. Cheng, Y., Jiang, H. (2015). Instant messenger-based online discourse platform and its impacts on students' academic performances: An exploratory study in art and design education. *Computers & Education*. Vol. 88. P. 15–326.
2. Liu, Yili, Ying, Xiangxiang (2010). A review of social network sites: definition, experience and applications. *Computer Science, Sociology*. P.749–752.

3. Bodnenko, D., Yashchenko, D., Borshch, Ya. (2012). Using the Facebook social network for training future journalists. *Scientific Bulletin of Innovative Technologies*. No. 1. P. 29-35.
4. Dobrelya, O. (2023). The history of the development of social networks: the main periods. *Bulletin of the Book Chamber*. No. 7. P. 29–36.
5. Melnyk, O. 10 facts about the new Ukrainian messenger. URL: <https://nachasi.com/tech/2017/06/23/first-faq/>
6. Mudra, I., Kuharska, O. (2021). Messengers as a promising platform for mass media content distribution. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University: journalism*. Issue 1, Number 1. P. 49–55.
7. Harmatiy, O., Onufriy, S. (2021). Social networks as a source of information in journalism. *Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic»: Journalism*. No. 2. P. 45–52.
8. Nanovska, V. Media consumption of Ukrainians in 2023: what and where they read and whom they trust. URL: <https://mediamaker.me/yak-zminylos-mediaspozhyvannya-ukrayincziv-2023-roku-opytvannya-usaid-internews-5628/>
9. Novoselskyi, I. (2020). Ukrainian social networks: specifics and problems of functioning. *Politicus*. No. 5. P. 89–94.
10. List of Ukrainian social networks. *Wikipedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_українських_соціальних_мереж
11. Tkachuk, I. The first Dober secure messenger was created in Ukraine. URL: <https://dou.ua/lenta/news/dober-secure-messenger/>
12. Top-20 Ukrainian social networks. URL: <https://socialnimeregi7.webnode.com.ua/kontakti/>
13. A Ukrainian launches an anonymous social network for people with mental injuries. URL: <https://rubryka.com/2018/11/11/turtle/>
14. Ukrainian social networks. URL: <https://we.ua/info/ukrainian-social-networks>
15. Chernysh, R. (2017). «MADE IN UKRAINE» format social networks. Modern trends in the development of the rule of law in Ukraine and the world: Collection. of science Art. according to the materials of the V International science and practice conf. (Zhytomyr, May 18, 2017). Zhytomyr: Publisher O. O. Evenok. S. 203–206.

Iryna Mudra

THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN SOCIAL NETWORKS AND MESSENGERS AND THEIR IMPORTANCE FOR JOURNALISTS

Social networks and messengers have become an integral part of our lives. In the work of journalists, they play a significant role, because with their help, they not only search for information, communicate with the heroes of the materials, but also become an opportunity to promote media production and build an image. Journalists are constantly looking for promising social platforms to inform the audience. In Ukraine, as in the world, popular social platforms (Facebook, Instagram, Telegram, X, TikTok, Youtube) are mostly used, but each country has its own local social networks and messengers that are aimed at the local population. And in Ukraine, there are also social platforms that were created by Ukrainians and for Ukrainians in order to unite them on one resource.

Ukrainian social networks and messengers emerged in the early 2000s and have their own development history. In this study, we analyzed and showed how social platforms for Ukrainians emerged and developed, what contributed to their emergence. Formed a list of Ukrainian social networks and messengers in a table. Three periods of the emergence of Ukrainian social networks were also proposed: 2005–2013, 2014–2021 and 2022 and until today. Each period of emergence is associated with important periods in our history. We consider 1ua.com.ua, which appeared in 2005, to be the first Ukrainian social network. The study showed that there were significantly more social networks than messengers. We also considered whether Ukrainian social platforms have prospects for development.

During the research, it was possible to learn about the functioning of 71 Ukrainian social networks and 6 messengers that were created and launched during the years 2005–2023. By Ukrainian social networks and messengers we mean those platforms that were created by Ukrainians and, for the most part, for Ukrainians.

Key words: social platforms; social networks; messengers; Ukrainian social networks; journalists.